

OCENJIVANJE ORIJENTISANO NA ISHODE

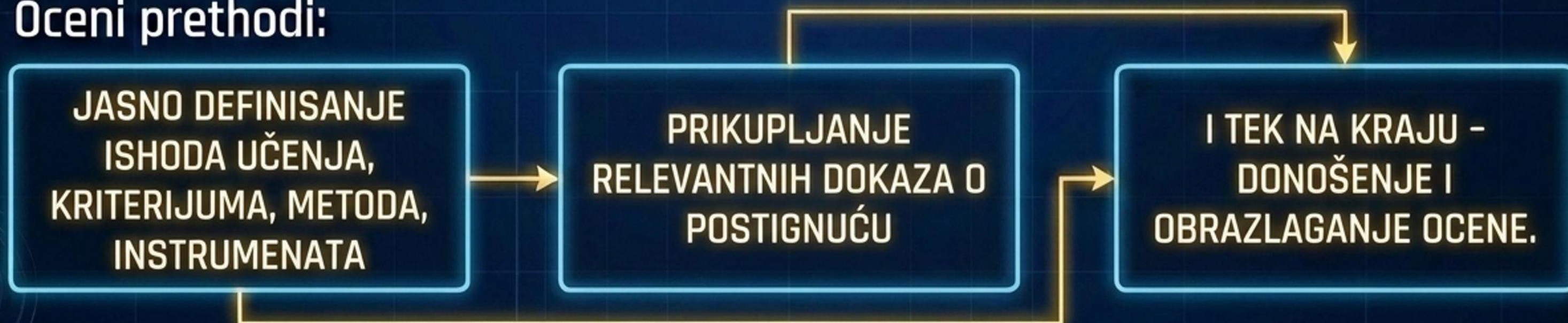


Šta je ocenjivanje?

Ocenjivanje je sistematski proces prikupljanja i vrednovanja dokaza o postignućima studenta, u odnosu na unapred definisane kriterijume, radi utvrđivanja nivoa ostvarenosti ishoda učenja i donošenja odgovarajuće ocene.

Ocena nije polazna tačka ocenjivanja, već njegov rezultat.

Oceni prethodi:



Osnovna ideja



Polazište - poštovanje iskustva nastavnika i predstavljanje ocenjivanja orijentisanog na ishode kao načina da se postojeća praksa dodatno osmisli, poveže i unapredi.

Ključna poruka: ne menjamo praksu zato što je ona nužno bila pogrešna, već zato što želimo da budemo sigurniji da ono što ocenjujemo zaista odgovara onome što želimo da student postigne.

Kako da ono što već radimo dodatno povežemo sa ishodima učenja koje smo postavili za predmet?

Kako kroz ocenjivanje možemo da utvrdimo da li je do tih ishoda zaista došao?

Da li mi dobro ocenjujemo?

Da li način na koji ocenjujemo zaista daje studentu priliku da pokaže ono što smo želeli da nauči?

Cilj je da pokušamo da pronađemo jasniju vezu između tri stvari: onoga što želimo da student postigne, onoga što od njega tražimo i onoga što na kraju ocenjujemo.

Šta nam ocena 10 zapravo govori?

Kada student dobije ocenu 9 ili 10 na vašem predmetu, šta vi zapravo znate o njemu?

The Illusion

Ocena: 10

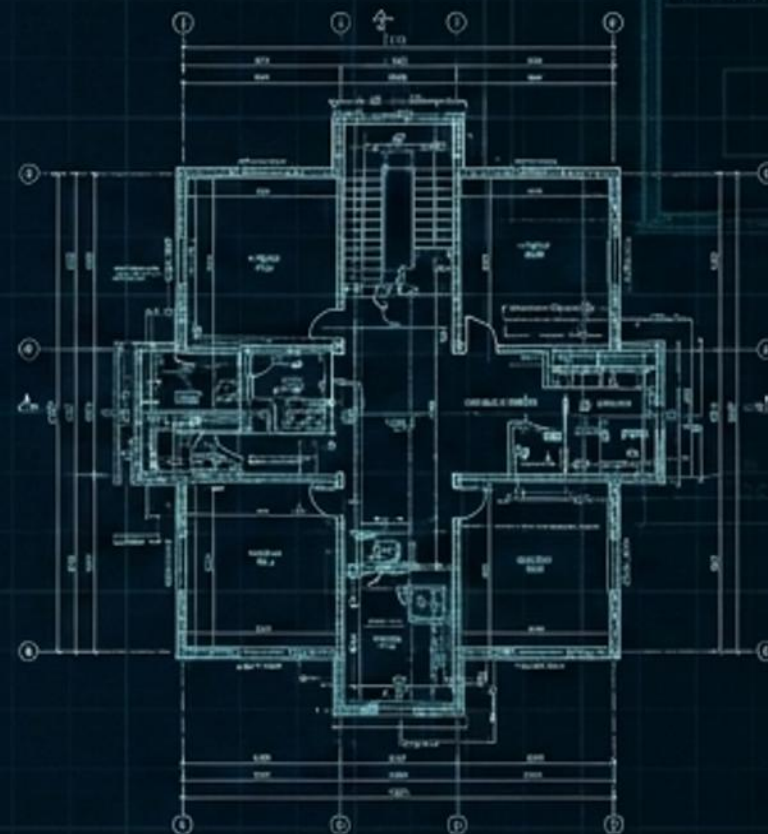
The Golden Thread



Dodatna pitanja nakon odgovora:

- Da li znamo šta student zna?
- Da li znamo šta ume da uradi?
- Da li ume da primeni znanje?
- Da li ume da rešava problem?
- Da li je razumeo ili je uspešno reprodukovao sadržaj?

The Reality



Ocenjivanje orijentisano na ishode zato što se naše razumevanje kvaliteta nastave razvija i zato je važno preispitati koliko su ocenjivanje, aktivnosti i ishodi povezani.

Konkretan primer studenta

Zamislamo studenta koji polaže ispit iz nekog predmeta. Student je veoma dobro naučio literaturu. Na pitanja koja traže definisanje, nabrojanje i objašnjavanje pojmova odgovara gotovo bez greške. Zna sve ključne termine, autore i teorijske koncepte. Dobije ocenu 10.

A onda dobije konkretnu situaciju iz prakse, da na osnovu znanja koja je stekao, identifikuje problem, obrazloži i predstavi rešenje. Student zastane i nije u stanju da odgovori na zadatak.

1

Da li ovaj student zaista ostvaruje ishod učenja koji smo postavili – ili smo mi zapravo izmerili samo jedan deo njegovog znanja?

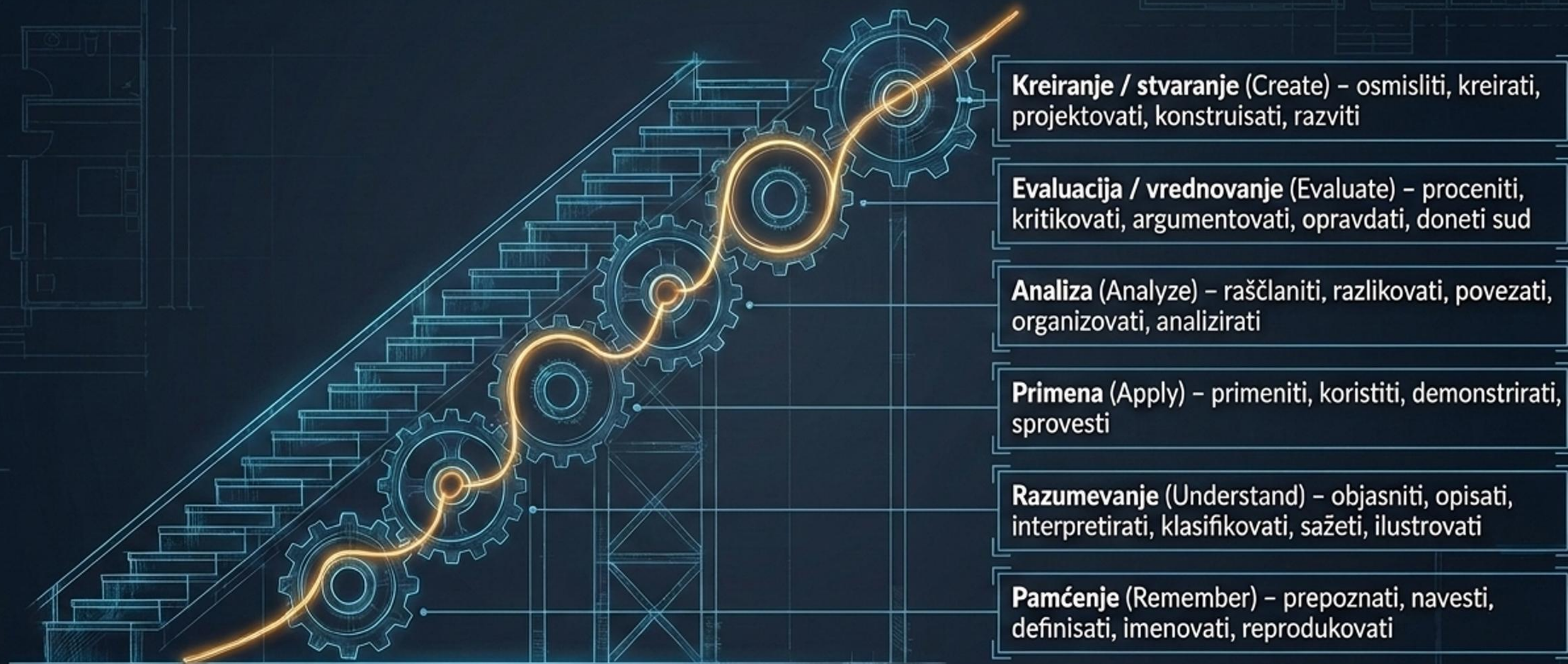
2

Da li je problem u studentu, u načinu na koji smo ga učili, ili možda u načinu na koji smo proveravali njegovo znanje?

Ovaj primer ne znači da je nastavnik pogrešio zato što je studentu dao visoku ocenu. Student je možda zaista pokazao izuzetno poznavanje sadržaja. Ali nam primer otvara jedno važno pitanje: šta smo zapravo želeli da student postigne na kraju ovog predmeta?

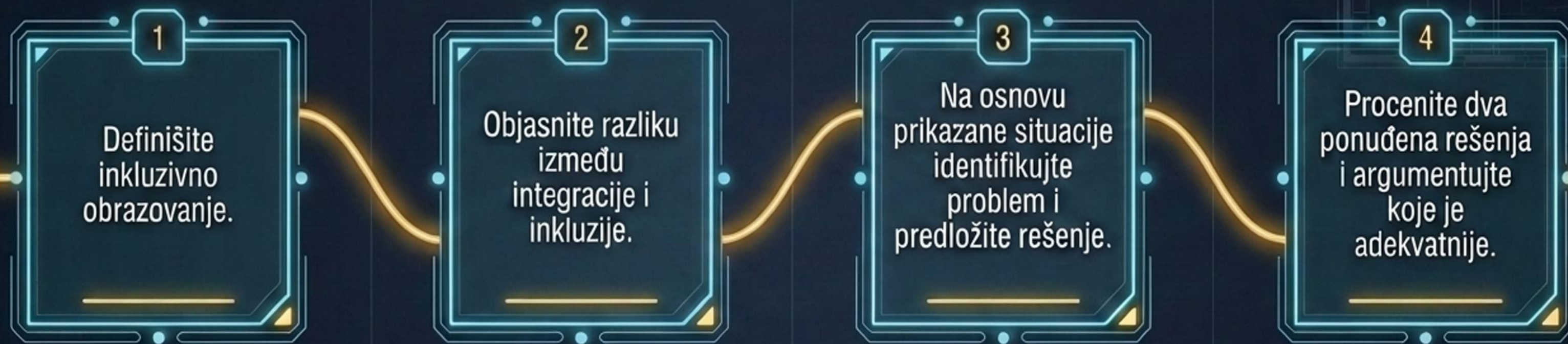
Veza sa Blumovom taksonomijom

Blumova taksonomija može se predstaviti kao alat koji pomaže da napravimo razliku između onoga što student može da reprodukuje i onoga što zaista ume da uradi sa svojim znanjem.



Ne znači da je pamćenje „loše“, a kreiranje „dobro“. Bez znanja nema kvalitetne primene, analize i evaluacije. Pitanje je da li nivo na kojem proveravamo znanje odgovara nivou koji smo definisali ishodom.

Kratka aktivnost: Koji nivo zapravo proveravamo?



Ako bismo ova pitanja poredali prema složenosti kognitivnog procesa, kako biste ih poredali?

Ishod učenja: student će biti sposoban da analizira problem i predloži odgovarajuće rešenje.
Koje od ova četiri pitanja nam zaista omogućava da proverimo ostvarenje tog ishoda?

Ishod učenja mora biti proverljiv

Ishod nije samo lepa i opšta formulacija, mora biti smislen i ostvariv.

Primer neodređenog ishoda

~~Student će razumeti
principe inkluzivnog
obrazovanja.~~

Primer proverljivijeg ishoda

Student će moći da
objasni, analizira i primeni
principe inkluzivnog
obrazovanja u
konkretnoj situaciji.

Važnost glagola koji opisuju vidljivo i procenljivo ponašanje: objasniti, primeniti, analizirati, proceniti, argumentovati, osmisliti, kreirati, rešiti.

Od ishoda do ocenjivanja: konstruktivno poravnanje

ISHODI UČENJA



NASTAVNE AKTIVNOSTI



PROVERA / OCENJIVANJE

ishod

nivo
kognitivnog
procesa

zadatak

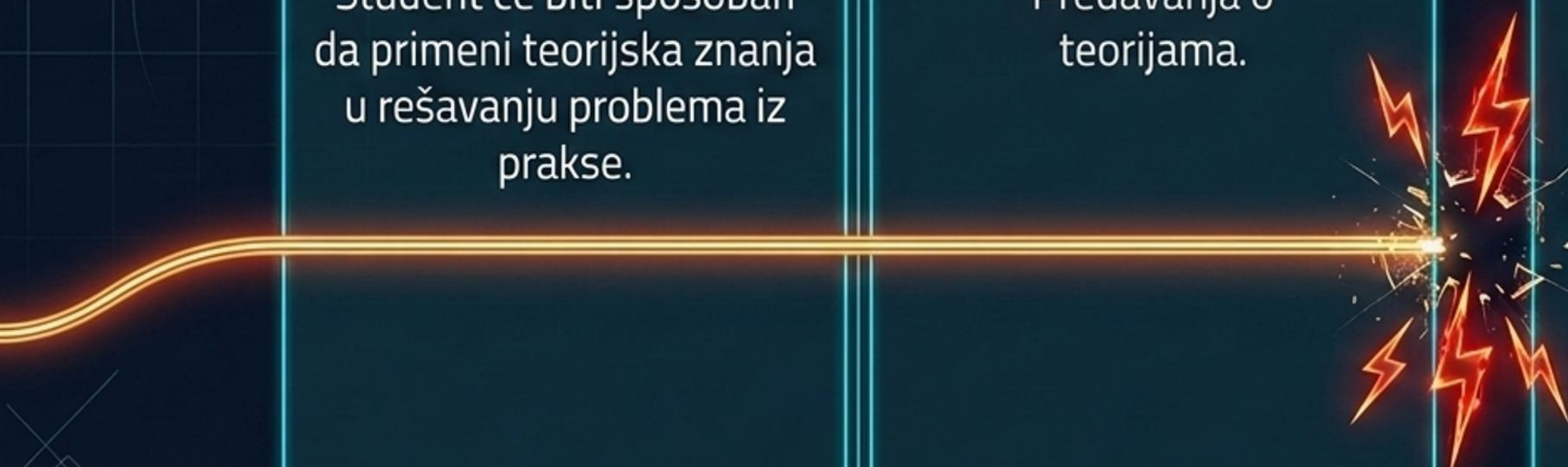
kriterijum

ocena

Ako od studenta očekujemo analizu, onda mu moramo omogućiti da tokom nastave vežba analizu, a zatim i na proveru znanja tražiti upravo analizu.

Situacija koja jasno pokazuje raskorak

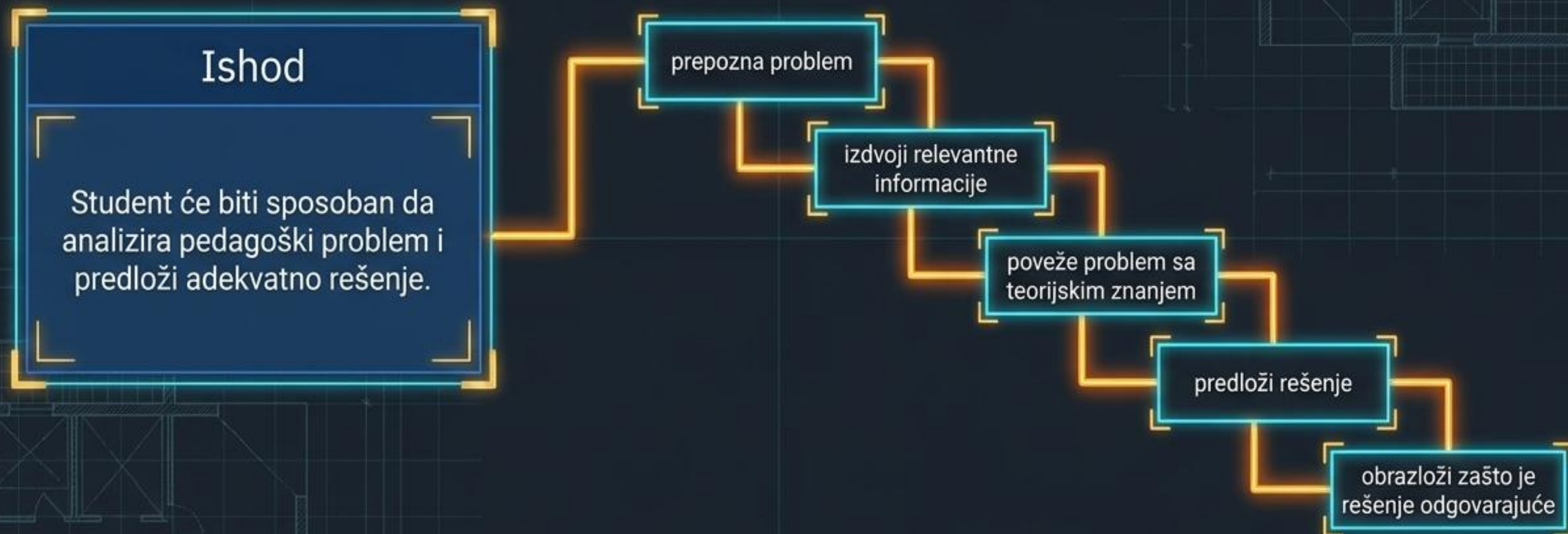
Ishod	Nastava	Ispit
Student će biti sposoban da primeni teorijska znanja u rešavanju problema iz prakse.	Predavanja o teorijama.	Nabrojte i objasnite tri osnovne teorije.



- ✓ - „Da li smo proverili ono što smo napisali kao ishod?”
- ✓ - „Ocenjivanje nije poslednji korak nakon nastave. Ono je ogledalo ishoda koje smo postavili.”

Od ishoda do konkretnog zadatka

Student bi trebalo da pokaže da ume da:



Ako su ovo elementi ishoda, onda upravo ove elemente treba da vidimo u studentskom radu.

Od ishoda do kriterijuma ocenjivanja

„Često studentu kažemo: „Odgovor nije dovoljno dobar.“ Ali šta to tačno znači? Šta je nedostajalo?“
Umesto opšteg komentara „Student nije dobro analizirao problem“, korisnije je reći: „Student je prepoznao problem, ali nije obrazložio njegove uzroke i nije povezao predloženo rešenje sa relevantnim teorijskim konceptima.“
„Kriterijum nam zapravo govori šta posmatramo kada procenjujemo kvalitet studentskog postignuća.“

Rubrika, mapa, kao alat za transparentnije ocenjivanje

Kriterijum	Visok nivo	Srednji nivo	Nizak nivo
Analiza problema	jasno identifikuje i povezuje ključne elemente	identifikuje osnovne elemente	problem prepoznaje površno
Primena znanja	teoriju adekvatno povezuje sa situacijom	delimično je povezuje	uglavnom reprodukuje teoriju
Rešenje	predlaže realno i argumentovano rešenje	rešenje je delimično obrazloženo	rešenje je nejasno/neutemeljeno

„Šta se sada promenilo u odnosu na klasično davanje ocene?“ Cilj rubrike nije da svi nastavnici ocenjuju identično, već da kriterijumi budu dovoljno jasni da ocena bude obrazloživa, transparentna i zasnovana na onome što smo želeli da merimo. „Šta tačno posmatram kod studentskog odgovora i prema čemu zaključujem da je ishod ostvaren?“

Pravičnost i transparentnost

Kada student zna prema čemu će njegov rad biti vrednovan, on ne dobija samo informaciju o tome šta će biti ocenjeno, dobija i jasniju predstavu o tome šta se od njega očekuje.

Transparentnost

Predvidljivost

Pravičnost

Kvalitetnija
povratna
informacija



Da li dva nastavnika mogu različito oceniti isti odgovor ako nemaju jasno definisane kriterijume? Da li nam je cilj da svi daju identičnu ocenu?



NE! Cilj je da **kriterijumi budu jasni**, a **ocena obrazloživa i povezana sa ishodom** koji se procenjuje.

Ocenjivanje kao povratna informacija

Ocena ne treba da služi samo da na kraju studentu kažemo koliko zna, ona treba da mu bude smernica i pomogne da nauči više i bolje.

Formativno ocenjivanje
(Ocenjivanje ZA učenje)



Sumativno ocenjivanje
(Ocenjivanje UČENJA)

Primer povratne informacije za seminarski rad: Problem je dobro identifikovan. Analiza je korektna, ali je potrebno mu jasnije povezati teorijski okvir sa konkretnim primerom. U sledećoj verziji posebno obratite pažnju na argumentaciju predloženog rešenja.

Na taj način ocenjivanje postaje povratna informacija, a ne samo broj.

OD OPŠTEG ISHODA DO DOKAZA O POSTIGNUĆU

Primer: Antiintraceptivnost u poslovnoj komunikaciji

1. OPŠTI ISHOD PREDMETA

Sposobnost da se sagleda važnost uticaja komunikacije na postizanje ciljeva organizacije, ali i funkcionisanje individue u poslovnom okruženju.



2. KONKRETIZOVANI ISHOD

Student je sposoban da analizira uticaj antiintraceptivnosti kao komunikacione barijere na funkcionisanje pojedinca i ostvarivanje ciljeva organizacije.



3. BLUMOVA TAKSONOMIJA ANALIZA

Student treba da prepozna, rastavi na elemente i poveže komunikaciono ponašanje sa njegovim posledicama.

OD OPŠTEG ISHODA DO DOKAZA O POSTIGNUĆU

Primer: Antiintraceptivnost u poslovnoj komunikaciji

4. ZADATAK ZA STUDENTA

Analizirajte situaciju u kojoj zaposleni odbija povratnu informaciju kolega i nadređenih, smatrajući da nema potrebe da preispituje sopstvene postupke. Objasnite:

- koje elemente antiintraceptivnosti prepoznajete;
- kako ovakav obrazac utiče na profesionalno funkcionisanje pojedinca;
- kakve posledice može imati po timsku saradnju i ostvarivanje ciljeva organizacije.



5. KRITERIJUMI OCENJIVANJA

Kriterijum	Dokaz ostvarenosti ishoda
Prepoznavanje pojave	Pravilno identifikuje antiintraceptivnost
Analiza komunikacije	Објашњава карактеристике понашања
Uticaj na pojedinca	Povezuje ponašanje sa profesionalnim funkcionisanjem
Uticaj na organizaciju	Analizira posledice po saradnju i ciljeve organizacije
Argumentacija	Zaključke zasniva na relevantnim znanjima

Ključna poruka: Ne proveravamo samo da li student zna šta je antiintraceptivnost, već da li ume da analizira njen uticaj na pojedinca, međuljudske odnose i ostvarivanje ciljeva organizacije.

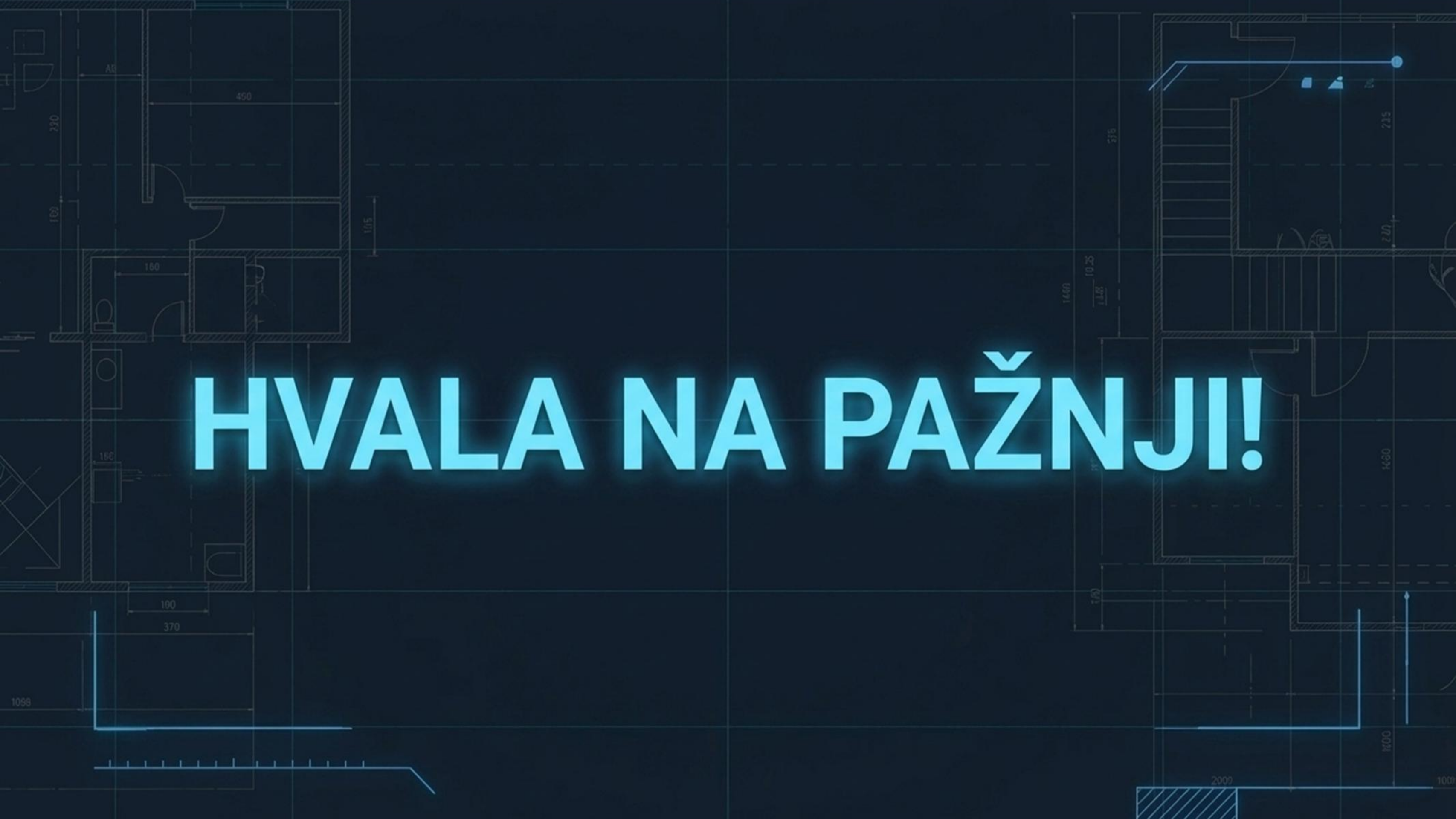
Završne poruke

Ocenjivanje orijentisano na ishode ne znači da svi treba da ocenjujemo na isti način. Znači da ono što ocenjujemo treba da bude u vezi sa onim što smo želeli da student nauči i da možemo jasno da obrazložimo na osnovu čega smo zaključili da je ishod ostvaren.



Cilj nije uniformnost u ocenjivanju, već veća usklađenost, transparentnost, obrazložljivost i usmerenost na stvarno studentsko postignuće.

Ako ne možemo da dokažemo da je ishod ostvaren, možda problem nije samo u studentu. Možda treba da pogledamo i način na koji smo postavili zadatak, kriterijume i samo ocenjivanje.

The background is a dark blue architectural floor plan with white lines. It shows various rooms, corridors, and structural elements. Dimensions are written in small white text throughout the plan, such as 450, 330, 160, 100, 370, 1098, 2000, 1000, 1400, 1025, 1145, 1400, 1600, 215, 210, 212, 100, and 1000. There are also some small symbols like a door, a window, and a staircase.

HVALA NA PAŽNJI!